

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Contractus in specie secundum rubricarum ordinem
exponens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. II. Quinam inter vivos donare possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63816)

nationis à legato, quod acceptationem legatarii non desiderat, & insimul ostenditur, per acceptationem donatarii donationem in ordine ad obligationem, & actionem producendam primùm efficacem reddi, cum antecederet ad nutum donantis donatio revocari possit, l. 2. §. 6. l. 10. ff. h. t.

7 Priusquam ad divisionem progrediamur, obiter notandum est, donationem regulariter non præsumi, nisi forte tunc, cum quis prudens nullo jure cogente aliquid dat l. 29. ff. h. t. ita, ut alia interpretatio, aut conjectura fieri non possit. l. 25. ff. de probat. *cujus enim per errorem dati repetitio est, ejus consultò dati donatio est.* l. 1. C. de cond. indeb. l. 53. ff. de R. J. Vid. Menoch. de arbitr. casu 88.

8 Donatio abit in donationem inter vivos, & mortis causa. Illa exercetur citra cogitationem mortis, vel mortalitatis, & censetur donans magis donatarium, quam se ipsum amare. Ista intuitu mortis, vel mortalitatis exercetur, & est quasi conditionata, ut dominium rei donatæ & traditæ in donata-

rium irrevocabiliter transire non faciat, nisi morte donantis secuta l. 35. §. 1. ff. de mort. caus. donat. & ideo donator in tali casu præ donatario se magis dilexisse videtur.

9 Donatio rursus alia est perfecta, alia imperfecta. Illa ex nudo liberalitatis motivo, hæc concurrente alia causa exercetur. Ad hanc posteriorem pleræque species donationis referuntur, ut donatio remuneratoria, quæ fit pro præstito beneficio vel officio ex debito gratitudinis, & potest exerceri non tantum erga illum, qui nos sibi suis meritis obstrinxit, sed etiam erga alium ipsi conjunctum, puta, filium, uxorem &c. Donatio sub modo, Donatio dotis, quæ fit marito ab uxore vel nomine uxoris ab ejus parente, aut alio propter supportanda onera matrimonii l. 20. C. de J. D. Donatio propter nuptias, quæ constituitur uxori à marito, vel alio ejus nomine intuitu dotis l. fin. & auth. eò decursum C. de donat. ante nupt. sed de his duabus speciebus, uti & de Donatione inter virum & uxorem in lib. 4. Decret. ex professo agemus.

§. II.

Quinam inter vivos donare possint?

SUMMARI A.

10. Donare possunt, qui liberè contrahere, & res suas liberè administrare possunt. 11. Quid de Prælati Ecclesie? 12. Quenam dicantur res immodice? 13. Quid peculiè circa donationes & dotationes Episcoporum jure cautum sit? 14. Prælati vetantur ditare suos consanguineos, id quod cum certis limitationibus accipiendum est. 15. Donatio inter parentes, & liberos non valet. 16. Sicut nec à filiofamilias. 17. Quid de uxore circa donationem rei dotalis, & reo criminis capitalis?

10 Donare possunt omnes, qui contrahere possunt, & liberam rerum suarum administrationem habent *l. 21. C. Mand.* unde liquet, pupillos, & Minores, sine tutoris, vel curatoris autoritate donare non posse *§. 2. Inst. Quib. alien. licet.* multo minus religiosos, qui nil proprii habent; quod si tamen administratio bonorum Monasterii ipsis commissa sit, ut œconomis, procuratoribus, possunt hi aliquas alienationes, & donationes facere, quatenus superior, consuetudo, aut statuta Ordinis, locique permittunt. *Molin. disput. 276. num. 3.* Idem dicendum de Religiosis beneficiatis, quia & illis libera administratio Ecclesiæ suæ permissa est. *Layman. lib. 3. tract. 4. cap. 12. n. 9.*

11 Quid verò de Prælatiis dicendum, num illis manus quoque ita ligatæ sunt, ut de bonis Ecclesiæ liberales, & beneficos exercere se nequeant? *Resp.* cum Prælati procuratores sint rerum Ecclesiasticarum, non domini, ut dicitur in *cap. 2. h. tit.* & conditionem Ecclesiæ meliorare possint, deteriorem vero reddere non debeant *cap. 1. de in integr. restit.* donatio verò species alienationis sit *cap. 5. de reb. Eccles. alien.* ideò donationes mere liberales facere non possunt, nisi modicæ illæ fuerint, & loci consuetudine probatæ *cap. 3. h. tit.* secus donationes immodicas, si factæ fuerint, repetere poterit successor tam à Clericis, quàm à Laicis, imò & Prælati donans, quamdiu ab administratione remotus non est. *d. cap. 2. h. tit.* nisi causa justa, & debitæ solennitates intervenerint juxta dicta in *tit. 13. hujus libri.* Ipsas verò donationes modicas vel ideo facere Prælati non prohibetur, quod per easdem benevolentia hominum...

concilietur, sicque Ecclesiis utiles sint; multo magis autem similes donationes moderatas facere poterit ex causa pietatis & misericordiæ, sive titulo *elemosynæ.* Item remuneratorias, in compensationem meritorum erga Ecclesiam, vel ejus membra, quæ, si valde magna fuerint, poterit etiam donare rem Ecclesiæ immobilem, præmissis tamen tractatu, & aliis juris solennitatibus. *c. 66. C. 12. Q. 2. Panormit. in cap. 5. h. tit. n. 6.*

Quænam dicantur donationes *modice*, vel *immodice*, una certa regula definiri nequit, sed id sagaci judicis arbitrio relinquendum videtur, qui pensatis circumstantiis reddituum Ecclesiæ, qualitate donantis, & donatarii &c. illud æstimabit. *Molina disp. 144. n. 20.* existimat, donationem non fore *immodicam*, si Prælati vel Episcopus, qui annuos redditus numerat 10000. 500. donet.

Circa donationes, sive dotationes **13** Episcoporum peculiare jus statutum, est in *cap. penult. h. tit. & cap. 74. C. 12. Q. 2.* ut, si Ecclesiam, vel Monasterium in sua Diœcesi extruant, hoc ex rebus Ecclesiæ suæ usque ad *quingagesimam* partem, illam verò usque ad *centesimam*, & non ultra etiam sine consensu sui Capituli semel, vel successivè dotare possint, quia dotatio, vel donatio hæc censetur fieri ex necessitate, & obligatione juris. *Panormit. ad cap. 9. de his, quæ fiunt à Prælat. n. 4. & ad cap. penult. h. tit. n. 7.* quod autem ultra donare non possint, ideò providè constitutum est, ut nimirum Episcopis incautè largiri volentibus occurratur, & cui tribuit, novæ scilicet Ecclesiæ, vel Monasterio subsidium conferat, cui verò tollit, scilicet Ecclesiæ suæ gravia dam-

na non infligat: durum enim est, propriis agris sitientibus, aliena prædia irrigare *l. 6. Cod. de Servit.* Sed hoc duntaxat procedit in donationibus *inter vivos*, non verò per testamentum, aut aliam ultimam voluntatem, quia post tempus mortis Prælati non amplius habet administrationem rerum Ecclesiæ. Panormit. ad *d. cap. penult. h. t. n. 9.*

14 Interim Prælatos quoscunque illius constitutionis perpetuò memores esse cupimus, quam PP. Concilii Trident. *Sess. 25. cap. 1. de Reform.* sanxere, ne scilicet ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiarésve suos augere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ DEI sunt, consanguineis donent. Interea tamen, ut bene notat Navarr. *de redit. Eccles. q. 1. Monend. 27. num. 4.* bona Ecclesiæ aliàs in feudum, vel emphyteusim concedi solita Prælati æquè, imò cæteris paribus magis consanguineis suis concedere poterit, quàm extraneis, ne sint deterioris conditionis, eo solum ex capite, quod consanguinei sunt. Imò si tales consanguinei pauperes sint, etiam juxta Trid. cit. *Sess. cap. 1. ibi: sed, si pauperes sint, iis, ut pauperibus distribuant* &c. & secundum ordinem charitatis ante alios pauperes ipsis succurrere poterunt, & quidem pro ratione status Episcopi, ut, licet aliàs congruam sustentationem haberent, hic & nunc tamen in Episcopi, vel Prælati domo honestè conspici possint. Ita Navarrus.

15 Quæres I. An donatio inter parentes, & liberos in potestate constitutos consistere valeat? Resp. negativè. Textus in *l. 11. § 17. C. h. t. & l. 25. C. de donat. inter vir. & uxor.* quod enim filiofamilias à patre datur, in peculio

profectio, adeoque dominio patris est, & pater non tam filio, quàm sibi ipsi donare videtur. Donationem tamen remuneratoriam, & ob causam v.g. studiorum, militiæ, dotis &c. patrem filio facere posse tradunt DD. communiter ad *l. 2. C. de inoffic. donat.* dummodo in donatione remuneratoria merita non sint merè obsequialia, & rei donatæ æquivalent, ac per filium in dubio probentur. Menoch. *lib. 3. Præsumpt. 29.* imò dicta donatio, etsi ab initio non subsistat, si tamen non revocatur, morte donatoris, adinstar donationis inter conjuges, vel etiam emancipatione confirmatur. *cap. fin. h. t. l. 11. § 17. C. eod.* unde filio emancipato pater rectè donat, imò mater etiam filiofamilias quia in matre ratio patriæ potestatis, & peculii profectiis cessat. Gomez *Var. resolut. lib. 2. cap. 4. in fin.* & alii communiter.

Quæres II. An filiofamilias extra 16 peculium castrense, vel quasi tale sine Patris consensu donare possit? Resp. negativè quia, sive donet ex peculio profectio, sive adventitio ordinario, utrobique præjudicat patri, ibi in proprietate, hic in usufructu: accedente verò consensu patris non tantum inter vivos, sed etiam mortis causâ donare potest *l. 25. § 1. ff. de mort. caus. donat. l. 7. § 4. § 6. ff. h. t.*

Quæres III. An uxor res dotales 17 donare possit? Item an reus criminis Capitalis donationes facere queat? Resp. ad I. negativè, ita, ut ne quidem consentiente marito donatio rei dotalis valeat. *t. t. ff. C. de fund. dot. de paraphernalibus, quin donare possit, nullus dubito, cum id prohibitum nupiam reperiatur. Berlichius id ita limi-*

tat, nisi aliud haberent statuta locorum specialia. *part. 2. Concl. 17. n. 1.* Ad II. Resp. similiter negativè, si nimirum condemnatio sequatur *l. 15. ff. h. t.* quæ tamen prohibito cessare videtur post *auth. bona damnatorum C. de bon. præ-*

script. Bœhmerus cum Hubero ad *h. t. num. 4.* imo reus perduellionis, etiam, antequam postuletur, donare nequit, sed revocantur donationes ab illo post crimen commissum factæ. *l. 31. §. fin. ff. h. t.* Vid. Hunn. *Vol. 2. disp. 31. thes. 7. q. 67.*

§. III.

Quid, & quantum donari valeat? Et de jure Donatarii.

SUMMARI A.

18. Omnes res in commercio humano existentes donari possunt. 19. Donatio ultra quingentos solidos citra insinuationem fieri prohibetur. 20. Quod tamen non procedit, si diversis temporibus plures donationes factæ sint. 21. Plures casus excipiuntur, in quibus insinuatione opus non est. 22. Bœhmerus negat hoc privilegium extendi ad causas pias quascunque. 23. Contrarium ostenditur. 24. Donatio ultra quingentos solidos sine insinuatione facta tantum quoad excessum invalidatur. 25. Valet donatio omnium bonorum. 26. Solvitur oppositio. 27. Sub donatione omnium bonorum non veniunt bona futura. 28. Jus donatarii exponitur.

18 **D**Onari possunt res omnes in commercio humano existentes, propria, & aliena, & hæc quidem non alio effectu, quàm ut ufucapiendi conditio in donatarium transferatur *t. t. ff. pro donat.* Evictionem tamen donans non præstat *l. 18. §. ult. ff. h. t.* nisi eandem præviè promiserit, aut donatio fuerit remuneratoria; tunc enim, cum se habeat per modum tituli onerosi, evictio semper præstanda est. Stryck. *de Cautel. contract. sect. 3. cap. 9. §. 6.*

19 Circa quantitatem rei donandæ in *l. 36. C. h. tit.* statutum est, ut donatio ultra 500. solidos, sive aureos Hungaricos (ut communiter hodie sumitur solidus) adeoque ultra mille thaleros citra insinuationem apud Magistratum factam, quoad excessum non valeat, per quam legem corrigitur *l. 34. ejusd. tit.*

ubi ad 300. tantum solidos sine insinuatione fieri poterat donatio. Ratio hujus restrictionis est, ut occurratur fraudibus, quæ in donationibus magnæ quantitatis facillè intervenire possunt; & ne cives cum damno reipublicæ immodica, & indiscreta liberalitate sua ad inopiam redigantur.

Quid autem, si quis diversis temporibus plures donationes faciat, quæ conjunctæ 500. solidos excedant, an tunc opus erit insinuatione? Resp. si nihil fraudis intervenerit, insinuatione opus haud esse, quia in simili idem præcipitantiæ & jacturæ periculum militare non videtur. *d. l. 34. §. 3. C. h. t.* Dixi, si nihil fraudis intervenerit. Nam, si donator jam prius animo dolosè concepisset plures ejusmodi permissam summam excedentes donationes successive fa-